

INPRIS

**Bezpieczni seniorzy
- w sądzie i w życiu**

Niniejsza publikacja powstała w ramach projektu „Bezpieczny senior - w sądzie i w życiu”.
Projekt dofinansowany ze środków programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych
„Aktywni+” na lata 2021–2025.

Publikację opracował zespół autorów: Jarosław Gwizdak, Joanna Rokicka, Ada Tymińska

Opracowanie graficzne i skład: Karol Meissner | studiokropkak.pl

Ilustracje : Henryk

Redakcja: KorektArt Maria Osińska | korektart.pl

Wydawca:

INPRIS – Instytut Prawa i Społeczeństwa,

02-605 Warszawa

Ul. Ursynowska 20/4

inpris.pl, inpris@inpris.pl

Druk: TYRSA sp. z o.o. | tyrsa.pl

ISBN 978-83-941391-4-8

Publikacja jest rozpowszechniana bezpłatnie.

Wersja elektroniczna znajduje się na stronie inpris.pl

Publikacja dostępna jest na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-
-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe
(CC BY-NC-SA 4.0)

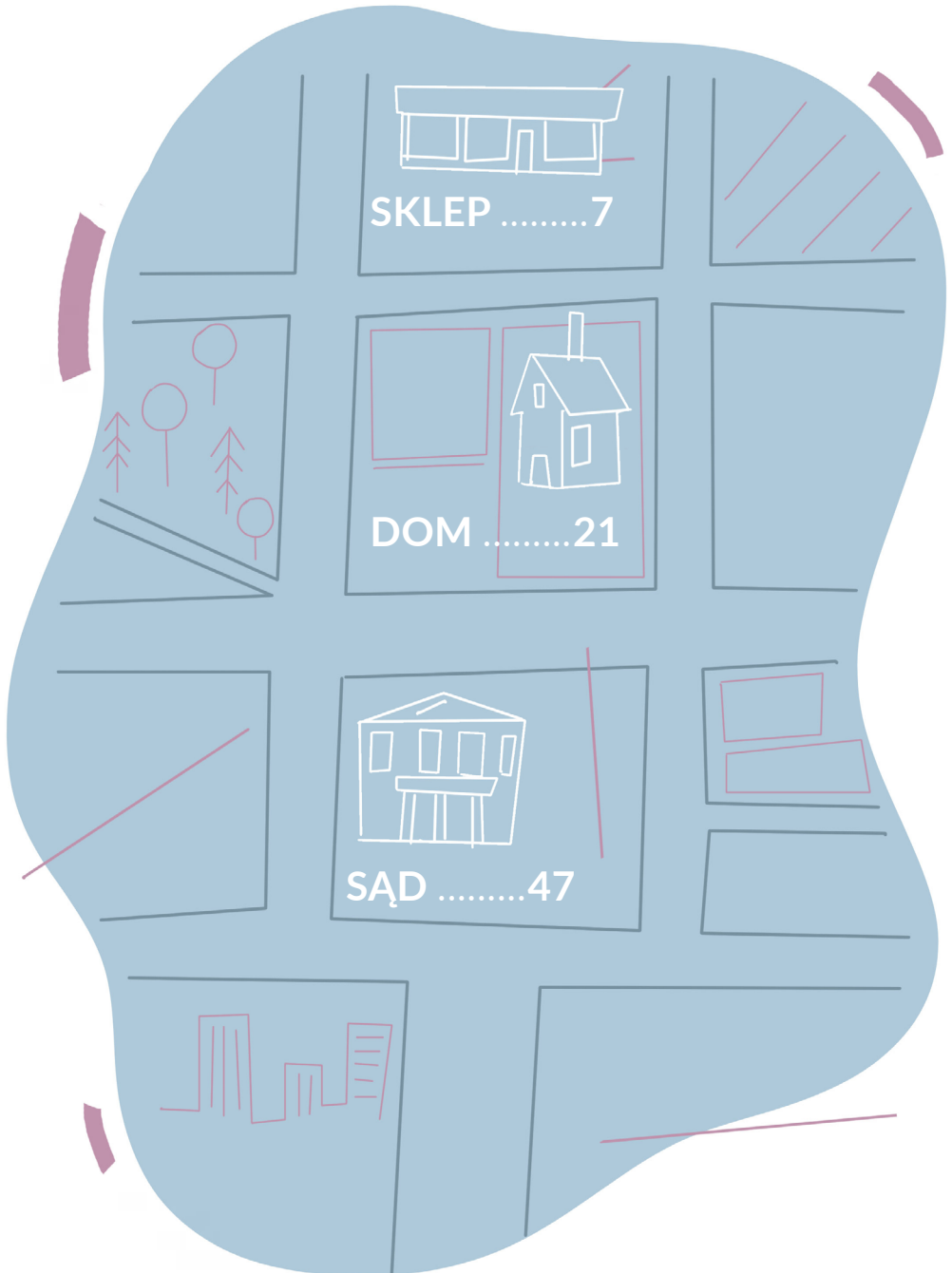

Bezpieczni seniorzy – w sądzie i w życiu

Warszawa | 2021

Spis treści

Droga Czytelniczko, Drogi Czytelniku,

zapraszamy do lektury naszej broszury.

Jest inna niż typowe informatory o pomocy prawnej, prawach konsumenta czy dziedziczeniu.

Jej bohaterką jest Pani Wanda. Pani Wanda regularnie robi zakupy w **SKLEPIE**, mieszka w niewielkim mieszkaniu – to jest jej **DOM** – i jak wielu seniorów boi się **SĄDU**.

W części **SKLEP** dowiesz się o swoich prawach, jakie masz jako konsument. W części **DOM** – o dziedziczeniu, ubezwłasnowolnieniu i przemocy domowej. W części **SĄD** – jak czytać pisma z sądu, jak się w sądzie zachować i kto może pomóc.

Pani Wanda czasem radzi swoim sąsiadom, a czasem sama potrzebuje porady. Jak każdy z nas. Jej najważniejszym celem jest bycie bezpiecznym seniorem. W domu, sklepie i w sądzie. Życzymy dobrej lektury, a przede wszystkim poczucia bezpieczeństwa!

Autorzy

SKLEP

SKLEP

Pani Wanda chodzi na zakupy do swojego ulubionego sklepu w dzielnicy. Czasami robi większe zakupy w supermarkecie. Niekiedy również kupuje, siedząc wygodnie w fotelu i buszując w internecie.

Nie każdy zakup jest trafiony, nie każdy towar jest zgodny z umową czy opisem. Co wtedy zrobić?

Pani Wanda: Dzień dobry , pani Krysiu.

Pani Krysia: Dzień dobry, sąsiadko. Mam problem: kupiłam przecenione buty i rozkleiły się po miesiącu używania. Przeceniony towar podobno nie ma gwarancji...

W: Proszę się nie martwić, towar przeceniony można również reklamować. Pomogę napisać pani pismo do sklepu.

Reklamacja

.....
(data)

.....
(imię i nazwisko reklamującego)

.....
(adres)

.....
(dane sprzedającego)

.....
(adres)

REKLAMACJA

Zawiadamiam, że zakupiony u Państwa towar
(nazwa towaru)

dnia, za kwotę, jest niezgodny z umową.

Niezgodność z umową polega na

.....

(tu należy opisać wadę towaru).

Niezgodność z umową stwierdzono dnia

Jako kupujący w ramach reklamacji oczekuję

.....

..... (tu należy wpisać: naprawy, wymiany
towaru na nowy, zwrotu pieniędzy za zakup towaru).

W załączeniu kopia (tu należy wybrać: paragonu/faktu-
ry/wydruku z karty z dowodem zakupu).

.....
(podpis)

reklamacja – wzór pisma

Jakie masz prawa jako konsument, gdy zakupiony towar ma wadę?

Wymiana towaru na nowy

Przedsiębiorca może odmówić, gdy wymiana jest niemożliwa lub wymaga nadmiernych kosztów – wtedy możesz żądać naprawy lub obniżenia ceny, lub odstąpienia od umowy.

Naprawa towaru

Przedsiębiorca może odmówić, gdy naprawa jest niemożliwa lub wymaga nadmiernych kosztów – wtedy możesz żądać wymiany lub obniżenia ceny lub odstąpienia od umowy.

Obniżenie ceny

Przedsiębiorca może nie uznać roszczenia i w zamian zaproponować naprawę lub wymianę, ale tylko wtedy, gdy może być to niezwłocznie zrealizowane i nie sprawia nadmiernej niedogodności konsumentowi.

Odstąpienie od umowy w przypadku, gdy wada jest istotna

Przedsiębiorca może nie uznać roszczenia i w zamian zaproponować naprawę lub wymianę, ale tylko wtedy, gdy może być to niezwłocznie zrealizowane i nie sprawia nadmiernej niedogodności konsumentowi.

- **Wada powinna zostać stwierdzona w ciągu 2 lat od momentu wydania konsumentowi towaru.** Dla celów dowodowych reklamację najlepiej złożyć na piśmie. Sprzedawca na udzielenie odpowiedzi na reklamację ma 30 dni. Jeżeli tego nie zrobi w tym terminie, uważa się, iż uznał on reklamację.
- **Zgubiony paragon to nie problem.** Paragon ułatwia złożenie reklamacji. Jednak jeśli się zgubił lub uległ zniszczeniu, to fakt zawarcia umowy sprzedaży można udowodnić także w inny sposób: wydruk z karty płatniczej czy zeznania świadków.

- **Przedsiębiorca nie może odmówić przyjęcia reklamacji wadliwego towaru.**

Pani Krysia: Pani Wando, a czy mogę złożyć reklamację pralki na podstawie gwarancji?

Pani Wanda: Oczywiście, gwarancja uprawnia do złożenia reklamacji. Gwarancja nie wyłącza, nie ogranicza ani nie zawiesza uprawnień kupującego wynikających z przepisów o rękojmi. Czyli może pani wybrać, czy skorzysta z praw wynikających z rękojmi, czy z gwarancji.

Gwarancja to dokument, w którym przedsiębiorca (gwarant) oświadcza o jakości wyprodukowanego towaru. Dokument gwarancji powinien zawierać:

- **nazwę i adres gwaranta** lub jego przedstawiciela w Polsce;
- **czas trwania i zasięg terytorialny** ochrony gwarancyjnej;
- **uprawnienia** przysługujące w razie stwierdzenia wady.

Kolejna reklamacja

Co zrobić, gdy towar ponownie będzie miał tę samą lub inną wadę?

Masz prawo do kolejnej reklamacji.

Możesz żądać od przedsiębiorcy:

(analogicznie jak przy pierwszej reklamacji – infografika na str. 10)

- **wymiany towaru na nowy**
- **naprawy towaru**
- **obniżenia ceny**
- **odstąpienia od umowy**

Masz również prawo do **reklamacji usługi**, jeśli ta nie została wykonana lub została wykonana w sposób nienależyty.

Jak możesz sobie radzić z natrętnymi telemarketerami?

Pan Tadeusz: Pani Wando, od miesiąca jestem nękany telefonami o przedłużenie umowy przez operatora telewizji kablowej. Może doradzi mi pani, jak mogę to przerwać?

Pani Wanda: Sąsiedzie, to, co robi ten operator, to agresywne praktyki rynkowe, które są niedozwolone. Może pan, jako konsument, którego interes został zagrożony lub naruszony w wyniku nieuczciwej praktyki rynkowej, zażądać:

- zaniechania tej praktyki;
- usunięcia skutków tej praktyki;
- złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie;
- naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, w szczególności unieważnienia umowy z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń oraz zwrotu przez przedsiębiorcę kosztów związanych z nabyciem produktu;
- zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny.

Pani Wanda: Halo?

Akwizytor: Czy chciałaby pani wziąć udział w darmowej wycieczce i zapoznać się z naszą ofertą kołder?

W: Z jakiej firmy pan dzwoni?

A: Chrząszczeks.

W: Skąd mają państwo mój numer? Proszę usunąć moje dane. Złożę na państwa skargę do Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

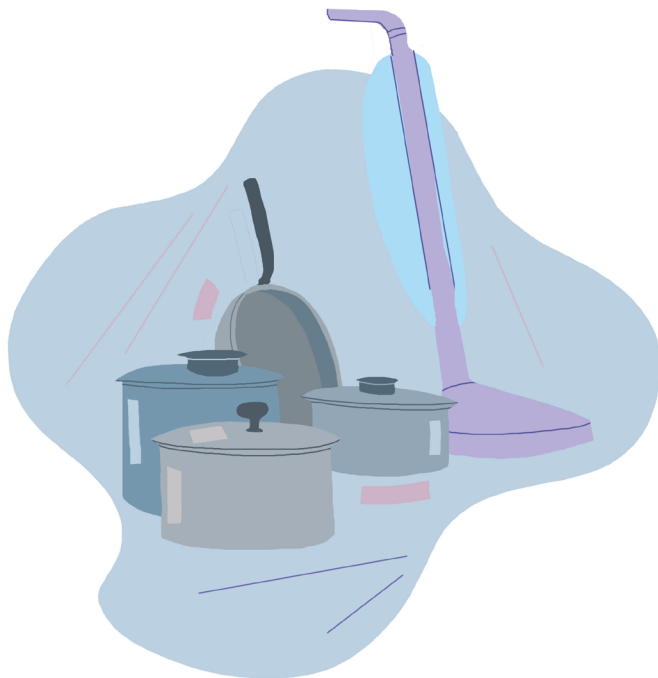

Tak możesz sobie radzić z natrętnymi telemarketerami:

- Sposobem na natrętnych telemarketerów może być próba ustalenia podmiotu, w którego imieniu dzwonią, jeszcze zanim powołamy się na RODO.
- Po uzyskaniu takiej informacji możemy zadać pytanie o tożsamość administratora i zgłosić żądanie usunięcia danych.
- Jeśli zostanie ono zignorowane, a dzwoniący w odpowiedzi po prostu się rozłączy, dysponując nazwą podmiotu i numerem telefonu, możemy złożyć skargę do Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Skargę złożyć można na dwa sposoby: poprzez dostarczenie dokumentów w sposób tradycyjny lub skorzystanie z serwisu ePUAP, pozwalającego załatwić wszystkie sprawy urzędowe za pośrednictwem internetu. Należy pamiętać jednak, że rozpatrzenie skargi nastąpi tylko i wtedy, gdy zawierać będzie ona imię i nazwisko oraz adres zamieszkania osoby zgłaszającej naruszenie. Jej obowiązkiem jest ponadto złożenie własnoręcznego podpisu oraz wskazanie podmiotu, na który składane jest zawiadomienie. Skarga taka powinna zawierać także dokładny opis tego, kto, w jakiej sprawie i kiedy się z nami kontaktował. Należy wskazać ponadto, podjęcia jakich kroków oczekuje się wobec tego od urzędu.

Co robić, gdy namówiono Cię na niepotrzebny zakup w czasie pokazu?

Pani Wanda: Dzień dobry, panie Tadeuszu, coś pan, widzę, w złym nastroju?

Pan Tadeusz: Dzień dobry, pani Wando. Ech, jak ostatni naiwny kupiłem na pokazie w sanatorium kołdrę wełnianą za 3000 zł. Sam nie wiem, dlaczego zrobiłem taki nierozsądny zakup! Wcale nie potrzebuję tej kołdry.

W: Przecież może ją pan odesłać, jeśli od zakupu nie minęło jeszcze 14 dni. Do przesyłki dołączy pan pismo o odstąpieniu od umowy. Ma pan prawo do odstąpienia od zakupu zrobionego przez internet, na odległość lub poza miejscem przedsiębiorstwa w ciągu 14 dni.

Ważne: jeżeli jednak przedsiębiorca nie poinformował o prawie do odstąpienia, to w tym przypadku termin zostaje wydłużony o 12 miesięcy.

.....
(data)

.....
(imię i nazwisko konsumenta)

.....
(adres konsumenta)

.....
(adresat – w tym miejscu nazwa przedsiębiorcy,
pełny adres pocztowy oraz, o ile jest dostępny, adres e-mail)

ODSTĄPIENIE OD UMOWY

Niniejszym informuję o moim odstąpieniu od umowy
kupna-sprzedaży następujących przedmiotów:
/ umowy dostawy następujących przedmiotów:
/ umowy o dzieło polegającej na wykonaniu następujących
przedmiotów
/ umowy o świadczenie usługi

Data zawarcia umowy/odbioru

.....
(podpis konsumenta – jeżeli pismo jest przesyłane pocztą)

odstąpienie od umowy – wzór pisma

➔ Zakupiony towar należy spakować i odesłać.

Zachowaj czujność, czyli oszustwa na fałszywych pracowników banku lub policjantów

Pani Krysia: Wando, miałam dzisiaj telefon z infolinii banku. Podejrzewana jest próba wyłudzenia kredytu na moim koncie, wykradzenia moich danych. Pan chciał przeskanować mój komputer, czy nikt się na niego nie włamał.

Pani Wanda: Uważaj, Krysio, to brzmi podejrzanie. To może być oszustwo.

K: Ale ja widziałam, że to numer mojego banku, pan brzmiał wiarygodnie.

W: Niestety przestępcy potrafią podszywać się pod numer banku.

Co zrobić, gdy podejrzewasz, że telefon od osoby, która podaje się za policjanta albo pracownika banku lub instytucji bankowej, jest oszustwem?

- Przede wszystkim zachowaj czujność, przestępcy w ten sposób mogą próbować popełnić kradzież z konta bankowego.
- Jeśli nie masz pewności, czy rozmawiasz z pracownikiem banku lub policjantem, rozłącz się.
- Zawsze zadzwoń na policję, infolinię banku lub odwiedź bank, aby potwierdzić, że dzwoniło do Ciebie z tych miejsc.
- Pracownicy, dzwoniąc do Ciebie, nigdy nie proszą o instalację dodatkowych aplikacji (np. AnyDesk, TeamViewer, QuickSupport), które miałyby potwierdzić Twoją tożsamość, zatwierdzić płatność lub podnieść poziom bezpieczeństwa. **Nigdy nie proszą też o podanie pełnego hasła do konta czy kodów do transakcji lub aktywizacji usługi.**
- Przesłannicy przedstawiają się jako policjanci, pracownicy banku lub Biura Informacji Kredytowej. Dodatkowo maskują numer telefonu i podszywają się np. pod numer infolinii banku czy innej instytucji (np. Biuro Informacji Kredytowej, Związek Banków Polskich).
- Nikomu nie dawaj dostępu do swoich urządzeń, na których korzystasz z bankowości elektronicznej!
- Jeśli kupujesz lub sprzedajesz przedmiot na portalach internetowych, zawsze prowadź korespondencję z drugą stroną przez ten portal, a nie komunikatory typu Messenger czy Whatsapp. Nie podawaj nikomu numeru swojej karty kredytowej!

Gdzie możesz zwrócić się po pomoc?

W przypadku jakichkolwiek wątpliwości i problemów możesz zwracać się do organizacji konsumenckich.

Infolinia konsumencka

Działa przy Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W niektórych miejscowościach działają miejscy i powiatowi rzecznicy konsumentów, którzy udzielają bezpłatnych porad prawnych.

Federacja Konsumentów

W miejscu zamieszkania lub telefonicznie pod numerem 801 440 220 (opłata zgodna z cennikiem operatora) w godz. 08:00–18:00 od poniedziałku do piątku, lub e-mailowo pod adresem porady@dlakonsumentow.pl.

Jeśli umowa zawarta jest z przedsiębiorcą zarejestrowanym w innym kraju, pomoc może **Europejskie Centrum Konsumenckie**:
tel. 22 55 60 118, info@konsument.gov.pl.

DOM

DOM

Dom jest dla Pani Wandy miejscem wypoczynku, spokoju i wytchnienia. Ma jej dawać poczucie bezpieczeństwa.

Niestety, czasem dom przestaje być schronieniem, a staje się areną kłótni, sporów czy nawet przemocy.

Dom w prawniczym języku to „nieruchomość”. W tym rozdziale dowiesz się również więcej o dziedziczeniu, ubezwłasnowolnieniu, nieruchomościach i zapobieganiu przemocy.

Pani Wanda: Dzień dobry, panie Tadeuszu, coś pan, widzę, w złym nastroju?

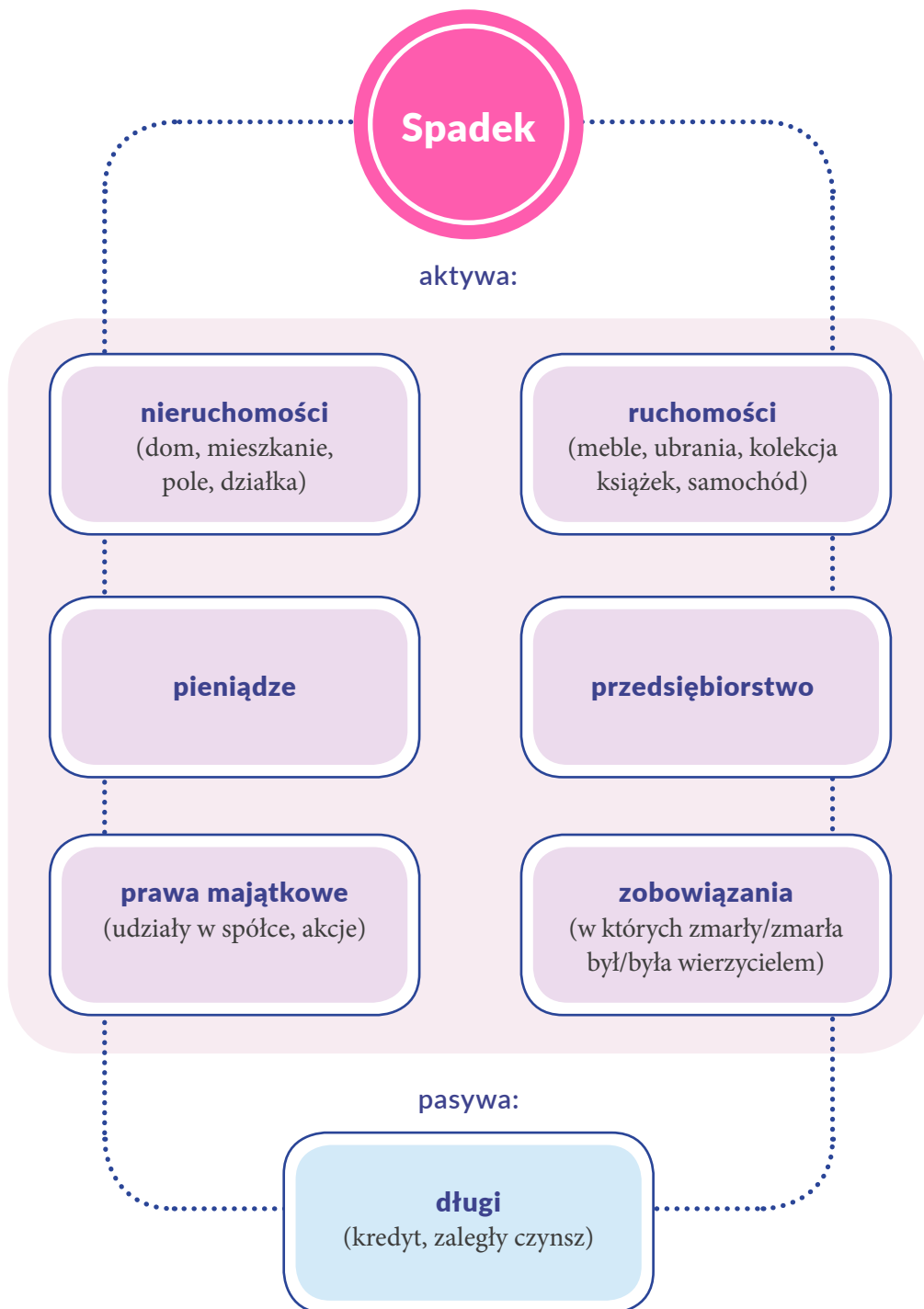
Pan Tadeusz: Dzień dobry, pani Wando, mam do pani takie chyba niedelikatne pytanie, może nie powinienem tak zagadywać...

W: Oj, panie Tadeuszu, nie od dziś się znamy, proszę pytać!

T: A bo wie pani – zdrowie już nie to, serce nie to... No i dzieci mi powtarzają, że powinienem spisać testament, a ja nic nie wiem – co i jak? I czy ja w ogóle muszę to spisywać...? Pani ma spisany testament, pani Wando?

W: No ja akurat nic nie spisałam, bo już wnuczce zapisałam mieszkanie. Ale to wszystko zależy, co by pan chciał z tym spadkiem zrobić, jak go podzielić.

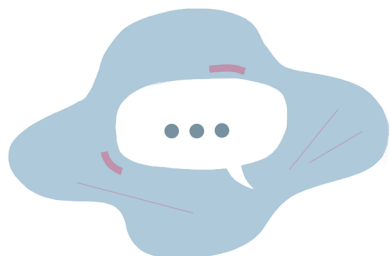
Na spadek składają się:

Słowniczek, czyli kto jest kim?

- **Spadkodawca** to osoba, po której śmierci spadek przechodzi na spadkobierców – ta, która pozostawiła po sobie spadek. Jeśli w testamencie spadkodawca dokonał **zapisu** konkretnej rzeczy na wyznaczoną osobę, to jest on zarazem **zapisodawcą**.
- **Spadkobierca (a nawet spadkobiercy)** to osoba, na którą przechodzi spadek. Spadkobiercami są zwykle osoby fizyczne, najczęściej najbliższa rodzina zmarłego (mąż, żona, dzieci, wnuki, rodzeństwo) – nawet dziecko, które zostało poczęte przed śmiercią spadkodawcy, ale urodzone już po śmierci. Ale spadkobiercy to nie tylko rodzina – spadkobiercą może być osoba prawna, np. fundacja, stowarzyszenie, czy parafia.
- **Zapisobiorca** to osoba, na rzecz której w testamencie zostaje zapisany konkretny przedmiot. Może być zarazem spadkobiercą, ale nie musi. Na przykład pan Tadeusz chciałby, żeby cały spadek odziedziczyły po nim dzieci i wnuki – ale chciałby też, żeby zegarek odziedziczył po nim wieloletni przyjaciel z wojska. Może zapisać zegarek w testamencie przyjacielowi, który staje się zapisobiorcą.

W pierwszej kolejności po zmarłym dziedziczą **zstępni**, czyli potomkowie w linii prostej – dzieci, wnuki i prawnuki. Jeśli zmarły nie miał zstępnych oraz żony lub męża – albo wszystkie te osoby nie żyją – wtedy dziedziczą po nim **wstępni**, czyli przodkowie w prostej linii (rodzice, dziadkowie).

Pan Tadeusz: No dobrze, już trochę rozumiem, co to ten spadek i kto go dziedziczy. Ale czy muszę pisać ten testament?”

Pani Wanda: Nie, niekoniecznie trzeba pisać testament. W przypadku, kiedy zmarły nie pozostawia po sobie testamentu, dochodzi do **dziedziczenia ustawowego**.

Dziedziczenie ustawowe

- W pierwszej kolejności dziedziczą **dzieci oraz mąż lub żona** – w częściach równych:
 - jeśli dziecko spadkodawcy nie żyje, przypadającą mu część spadku dziedziczą jego dzieci;
 - jeśli nie żyje mąż lub żona spadkodawcy, to całość dziedziczą dzieci w częściach równych.
- Jeśli spadkodawca nie miał zstępnych (dzieci, wnuków, itp.) lub wszyscy zstępni nie żyją, ale **żyje mąż lub żona**, to wtedy dziedziczenie wygląda następująco:
 - $\frac{1}{2}$ spadku dziedziczy mąż lub żona;
 - $\frac{1}{2}$ spadku dziedziczą rodzice spadkodawcy w częściach równych - albo żyjący rodzic spadkodawcy, jeśli żyje tylko jeden;
 - jeśli oboje rodzice spadkodawcy nie żyją, to połowę spadku dziedziczy mąż lub żona, a połowę rodzeństwo w częściach równych;
 - jeśli nie żyją rodzice spadkodawcy i nie miał on rodzeństwa, to całość dziedziczy mąż lub żona.
- Jeśli spadkodawca nie miał dzieci, ani małżonka – albo wszyscy jego zstępni i mąż lub żona nie żyją – wtedy dziedziczą **rodzice zmarłego**:
 - jeśli któreś z rodziców nie żyje, to jego część dziedziczy w częściach równych rodzeństwo;
 - jeśli oboje rodzice zmarłego nie żyją, całość spadku dziedziczy rodzeństwo;
 - jeśli któreś z rodzeństwa nie żyje, przypadającą na tę osobę część spadku dziedziczą jej zstępni.
- W przypadku śmierci wszystkich wyżej wymienionych spadkobierców, spadek dziedziczą **dziadkowie**.
- W przypadku śmierci wszystkich wyżej wymienionych spadkobierców, spadek dziedziczy **gmina ostatniego miejsca zamieszkania zmarłego**.

Testamenty

Pan Tadeusz: No dobrze, to już trochę rozumiem. Ale chyba wołałbym, żeby majątek po mnie, zwłaszcza mieszkanie, odziedziczyła wnuczka. Córka z mężem mają swoje, to wnuczce bardziej się przyda. To jak się zabrać do pisania testamentu?

Testament własnoręczny – testament sporządzany odręcznie przez spadkodawcę. **Całość jego treści musi być zapisana ręcznie**, zapisanie nawet części na komputerze sprawia, że testament jest nieważny. Testament musi też zawierać datę i podpis. Do spadku powołuje się w testamencie osoby, a nie zapisuje osobom konkretne przedmioty – np. *Do spadku powołuję moją wnuczkę Anię i córkę Leokadię w częściach równych.*

- ▶ Poza spadkobiercami, można również w ramach testamentu wyznaczyć **zapisobierców**.
- ▶ Jeśli masz obawę, że któryś ze spadkobierców może umrzeć przed Tobą, możesz wyznaczyć też **spadkobiercę na wypadek** – taką konstrukcję nazywamy **podstawieniem**.

Testament notarialny – testament sporządzany w obecności notariusza. Główną różnicą między testamentem własnoręcznym a notarialnym jest to, że ten drugi jest uznawany za bardziej wiarygodny – trudniej jest go podważyć.

Poza tym, wyróżniamy również testamenty:

allograficzny – ustne oświadczenie spadkodawcy w obecności dwóch osób wobec wójta, burmistrza, prezydenta miasta, starosty, marszałka województwa, sekretarza powiatu lub gminy, albo kierownika urzędu stanu cywilnego;

ustny – ustne oświadczenie spadkodawcy w obecności minimum trzech świadków.

Przykład

Problem: Pan Tadeusz od lat nie utrzymuje kontaktów ze swoim synem, który odciął się od reszty rodziny. Ostatnio stan zdrowia pana Tadeusza pogorszył się i zaczął on myśleć nad sporządzeniem testamentu. Chciałby wydziedziczyć syna, żeby całość spadku przypadła jego córce Leokadii i wnuczce Annie.

Rozwiązanie: Pan Tadeusz powinien sporządzić testament, w którym dokona wydziedziczenia syna i powoła na spadkobierczynię córkę i wnuczkę. Gdyby poprzestał tylko na powołaniu córki i wnuczki na spadkobierczynię, synowi przysługiwałoby prawo do zachowku.

Wydziedziczenie – pozbawienie ustawowego spadkobiercy udziału w spadku oraz prawa do zachowku. Wydziedziczyć można w testamencie, gdy spadkobierca:

1. wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego (np. dopuszcza się kradzieży);
2. dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazie czci;
3. uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych (np. trwale nie interesuje się stanem zdrowia czy sytuacją materialną spadkodawcy).

Zachówek – świadczenie pieniężne dla osób, które zostały pominięte przez zmarłego w testamencie lub w darowiznach dokonanych przed jego śmiercią. Uprawnieni do zachowku są:

- mąż lub żona osoby zmarłej;
- zstępni (czyli dzieci, wnuki, prawnuki, itd.) osoby zmarłej;
- rodzice osoby zmarłej.

Zachówek wynosi połowę wartości udziału spadkowego, jaki by przypadł uprawnionemu przy dziedziczeniu ustawowym.

Uwaga! Pamiętaj, że testament musi być w całości napisany własnoręcznie.

(miejscowość, data).....

Testament

(wyznaczenie spadkobierców)

Ja, niżej podpisany(-na), (imię i nazwisko),
zamieszkały(-ła)(adres) (nr PESEL),
bez przymusu oświadczam, że na wypadek mojej śmierci do spadku
powołuję (wymienić spadkobierców oraz określić wielkość
udziałów spadkowych).

Przykład:

Ja, niżej podpisana Hanna Cyplińska, zamieszkała na ul. Dobrej 13/7
w Michałowicach, bez przymusu oświadczam, że na wypadek mojej
śmierci do spadku powołuję męża Kazimierza Cyplińskiego oraz
córkę Karolinę Cyplińską-Onko oraz Katarzynę Łabędzką. Córkę
Katarzynę powołuję do połowy spadku, a męża i córkę Karolinę do
 $\frac{1}{4}$ spadku dla każdego z nich.

(zapisy)

..... (imię i nazwisko, adres)
zapisuję (rzecz ruchoma lub nieruchomość).

Przykład:

Mojej przyjaciółce Zofii Charkiewicz zam. ul. Dobra 15, Michałowice,
zapisuję moją kolekcję albumów malarskich, znajdującą się w salonie
mieszkania pod adresem ul. Dobra 13/7, Michałowice.

testament własnoręczny – wzór

(zobowiązania)

..... (imię i nazwisko, adres)
zobowiązuję do (czynność).

Przykład:

Moją córkę Katarzynę Łabędką, zam. ul. Chrzanowa 5/16, Michałowice, zobowiązuję do wyprawienia mi pogrzebu w obrządku katolickim i pochowania mnie w grobie rodzinnym na cmentarzu komunalnym w Michałowicach.

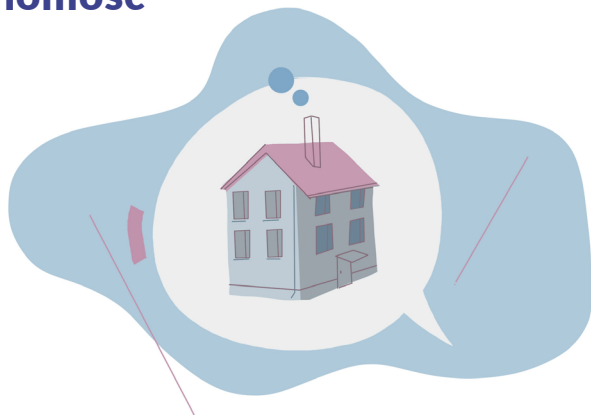
(wydziedziczenie)

Jednocześnie, oświadczam, że mam również (określenie spadkobiercy ustawowego), (imię i nazwisko, adres), którego wydziedziczam z powodu

Przykład:

Jednocześnie, oświadczam, że mam również syna, Konstantego Cyplińskiego, którego adresu nie znam i z którym nie utrzymuję kontaktów. Wydziedziczam mojego syna z powodu przemocy domowej, którą wobec mnie stosował, potwierdzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z dnia 8 lipca 2019 r. (sygn. akt: II K 187/18).

Nieruchomość

Pani Lucyna: Pani sąsiadko, czy do pani mieszkania też przyszła wczoraj pani z ZUS-u?

Pani Wanda: Pani z ZUS-u? Nie, nic takiego się nie stało, a cały dzień byłam w domu.

L: No niech sobie pani wyobrazi, że do mnie zadzwoniła i prosiła, żeby ją wpuścić. Mówiła, że muszę dopłacić, że mam jakieś zaległości... Ale powiedziałam, żeby przyszła w poniedziałek, bo miał mój syn przyjść zaraz na obiad...

Pani Lucyna dobrze zrobiła, że nie wpuściła do mieszkania pani podającej się za pracownicę ZUS-u. Pracownicy urzędów takich jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Narodowy Fundusz Zdrowia, Urząd Skarbowy nie odwiedzają osób w domach **i nie ma obowiązku wpuszczania ich do swojego mieszkania czy domu**. W takich sytuacjach należy wręcz zachować dużą ostrożność, bo możemy mieć do czynienia z oszustami, którzy chcą np. wyłudzić pieniądze.

Do mieszkania może przyjść pracownik lub pracownica **ośrodka pomocy społecznej**, żeby przeprowadzić np. wywiad środowiskowy. Warto jednak pamiętać, że taka wizyta musi zostać **pisemnie zapowiedziana, a bardzo często jej termin jest ustalany z osobą, u której wywiad ma być przeprowadzony**. Przed wpuszczeniem pracownika OPS do domu, można poprosić go o okazanie legitymacji. Podobnie w przypadku policji – warto przed wpuszczeniem funkcjonariuszy do domu poprosić ich o przedstawienie legitymacji oraz wyjaśnienie, dlaczego chcą wejść do lokalu.

Zakup/sprzedaż mieszkania

Każda czynność prawna związana z własnością nieruchomości musi odbywać się **w formie aktu notarialnego**, a zatem przed notariuszem. Ta zasada dotyczy też **zakup lub sprzedaży** mieszkania.

Uwaga na osoby, które oferują zakup mieszkania „bez pośredników”!

Przykład

Problem: Pani Wanda jest właścicielką mieszkania w Krakowie, które odziedziczyła kilka lat temu po swojej zmarłej bezdzietnej siostrze. Chciałaby przepisać własność mieszkania na wnuczkę Tosię, która zaczyna studia w Krakowie – nie wie jednak, jak to zrobić oraz czy jej wnuczka nie będzie musiała zapłacić bardzo wysokiego podatku.

Rozwiązanie: Pani Wanda może przekazać mieszkanie wnuczce na drodze darowizny – ewentualnie mogłaby zawrzeć z wnuczką umowę dożywocia. W obydwu przypadkach działanie powinno być dokonane w formie aktu notarialnego u notariusza.

1. Darowizna – oznacza nieodpłatne przekazanie własności. Od darowizny należy opłacić podatek od spadków i darowizn, ale osoby najbliższe (małżonkowie, dzieci, wnuki, rodzice, dziadkowie, pasierbowie, rodzeństwo, ojczym i macocha) **mogą się z niego zwolnić**. Takie zwolnienie należy zgłosić w ciągu 6 miesięcy naczelnikowi urzędu skarbowego na formularzu SD-Z2: www.podatki.gov.pl/pcc-sd/sd/formularze-do-druku-sd.

Jeśli darczyńca popadnie w niedostatek, to na obdarowanym lub obdarowanej ciąży obowiązek utrzymania darczyńcy do wysokości darowizny. W wyjątkowych przypadkach istnieje możliwość **odwołania darowizny – jeśli obdarowany lub obdarowana dopuścili się względem niego rażącej niewdzięczności** (np. dopuścili się oszustwa wobec darczyńcy, stosują wobec niego przemoc itp.).

2. Umowa dożywocia – przeniesienie własności mieszkania w zamian za zobowiązanie się w umowie do dożywotniego utrzymania zbywcy. Należy od niej opłacić **podatek od czynności cywilnoprawnych** – w wysokości **2%** od wartości rynkowej nieruchomości.

Wykup mieszkania spółdzielczego

1. Przed wykupem mieszkania należy:

- sprawdzić w spółdzielni, czy nieruchomość, na której znajduje się mieszkanie, ma **uregulowany status prawny** – jeśli nie, wykup nie będzie możliwy;
- **spłacić** istniejące ewentualnie: (1) zadłużenie czynszowe; (2) brakujący wkład mieszkaniowy; (3) zadłużenie kredytowe spółdzielni na koszt budowy – w części przypadającej na mieszkanie.

Przy mieszkaniu **własnościowym** obowiązek spłaty ogranicza się do uregulowania **zaległości czynszowych**.

2. Wniosek o przeniesienie własności lokalu – składany do spółdzielni.

3. Spółdzielnia udostępnia **projekt uchwały określającej przedmiot przeniesienia własności** (która określa, jaki lokal ma zostać wykupiony) w swojej siedzibie – od tego momentu masz **14 dni na zgłoszenie poprawek** (np. jeśli spółdzielnia nie uwzględni w uchwale piwnicy lub garażu).

4. Spółdzielnia podejmuje **uchwałę określającą przedmiot przeniesienia własności lokalu**.

5. Zawarcie **umowy wykupu między osobą wykupującą a spółdzielnią** w formie aktu notarialnego. Spółdzielnia ma **6 miesięcy od złożenia wniosku** na zawarcie umowy – jeśli tego nie zrobi, osoba wnioskująca o wykup mieszkania może wystąpić z pozwem do sądu.

Uwaga!

W latach 2007–2010 istniała możliwość wykupu mieszkania „za złotówkę”, przewidziana przez ustawę o spółdzielniach mieszkaniowych. W 2008 roku Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że te przepisy łamią zasadę równości wobec prawa – pozwalając niektórym osobom na wykupienie mieszkania za bezcen. Dlatego od 1 stycznia 2010 roku osoby wykupujące lokale muszą zapłacić normalną cenę rynkową.

(miejsowość, data).....

.....
(imię i nazwisko)

.....
(adres)

.....
(dane kontaktowe)

Spółdzielnia mieszkaniowa
..... (adres)

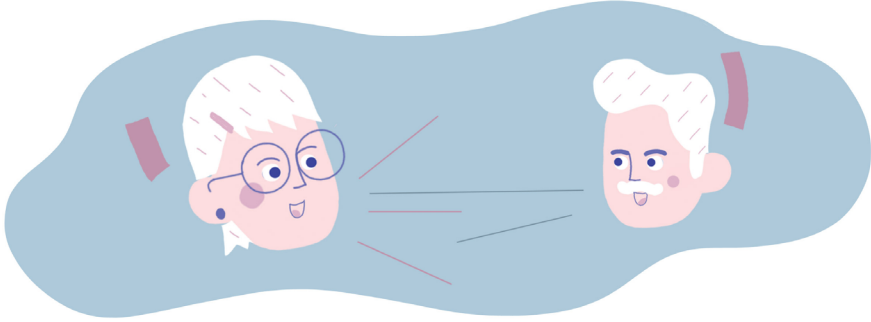
WNIOSEK o przeniesienie własności lokalu

Wnoszę o zawarcie umowy ustanowienia odrębnej własności przy-
sługującego mi spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu
mieszkalnego nr
przy ul.

Zobowiązuję się ponieść wszelkie koszty z tym związane zgodnie
z postanowieniami ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

wniosek o przeniesienie własności lokalu – wzór

Przemoc

Pani Krysia: Pani Wando, mam taki bardzo delikatny problem...

Pani Wanda: Tak, słucham.

K: Wie pani, ostatnio wprowadził się do mnie mój syn. Ja go bardzo kocham, ale muszę przyznać, że traktuje mnie bardzo źle, okropnie... Czytałam ostatnio w gazecie o przemoc domowej i boję się, że to może być to – ale żeby mój syn własny. Nie wiem, jak się do tego zabrać...

W: Pani Krysiu, to można sprawdzić.

Kwestionariusz – przemoc domowa

Moja bliska osoba (mąż/żona/partner(ka)/dziecko itd.):

- bije mnie, popycha lub szarpie – tak że muszę korzystać z pomocy lekarskiej lub nie;
- jest agresywny(-na), gdy zwraca się uwagę na jakiś problem;
- grozi mi bronią, nożem, ciężkimi przedmiotami – albo użyciem siły;
- grozi, że skrzywdzi inne bliskie osoby – albo grozi, że się zabije;
- grozi, że mnie zabije;
- awanturuje się, jeśli coś dzieje się nie po jego/jej myśli;

- mówi, że jestem chory(-ra) psychicznie, grozi mi ubezwłasnowolnieniem;
- mówi, że jestem głupi(a), że nic już nie umiem i nie poradził(a)bym sobie bez pomocy;
- wyzywa mnie, obraża;
- krzyczy na mnie, wydziera się;
- obraża mnie i poniża w obecności innych osób;
- rozkazuje mi, co mam robić;
- nieustannie krytykuje i wyśmiewa mnie i to, co robię;
- zabrania mi spotykać się z rodziną i znajomymi – zabrania mi wychodzić z domu;
- zabiera mi rzeczy służące do kontaktu, nie pozwala korzystać z telefonu;
- zabiera mi rzeczy pomagające w samodzielnym funkcjonowaniu (okulary, kule, wózek, aparat słuchowy);
- zabiera mi pieniądze, zabiera moją emeryturę;
- zabiera mi dokumenty;
- nie pozwala mi decydować o swoich wydatkach, kontroluje wszystkie wydatki;
- nie dokłada się do utrzymania domu i nie uczestniczy w pracach domowych – oczekuje, by wszystko robiono za niego/nią;
- celowo niszczy moje rzeczy;
- mówi, że jestem niepotrzebny(-na), że moje potrzeby są nieważne, że i tak niedługo umrę.

Pomoc

Jeśli dotyczy Cię kilka lub nawet jedno z wymienionych zjawisk, to może oznaczać, że jesteś ofiarą przemocy w rodzinie. Nie jesteś w tym sam(a) – możesz szukać pomocy np. w następujących miejscach:

Osobisty plan awaryjny opracowany przez Rzecznika Praw Obywatelskich:

www.bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Osobisty_plan_awaryjny_poradnik.pdf

Feminoteka:

www.feminoteka.pl

ul. K. Guderskiego 3/96 (klatka IV), 03-982 Warszawa

tel. 888 88 33 88

Centrum Praw Kobiet:

www.cpk.org.pl

tel. (22) 621 35 37 (czw. godz. 12–18 – dyżur prawniczki)

Warszawa:

ul. Wilcza 60/19

tel. (22) 622 25 17 / 509 790 232

Gdańsk:

ul. Gdyńskich Kosynierów 11 (domofon 2)

tel. (58) 341 79 15

Kraków:

ul. Dunajewskiego 5

tel. 780 079 988

Łódź:

ul. Piotrkowska 115/4

tel. (42) 633 34 11 / 736 608 493

Poznań:

al. Karola Marcinkowskiego 21/4

tel. 511 660 128

Wrocław:

ul. Rуска 46A

tel. 71 358 08 74

Żyrardów:

ul. Żeromskiego 13

tel. 882 512 900

Niebieska Linia:

www.niebieskaLinia.pl

ul. Widok 24 (II piętro), 00-023 Warszawa

tel. (22) 824 25 01 – sekretariat

(22) 668 70 00 – poradnia telefoniczna

Ubezważnowolnienie

Ubezważnowolnienie – całkowite lub częściowe pozbawienie osoby zdolności do czynności prawnych.

Oznacza to, że osoba nie może dokonywać pewnych czynności, które mogłyby mieć skutki dla jej sytuacji prawnej.

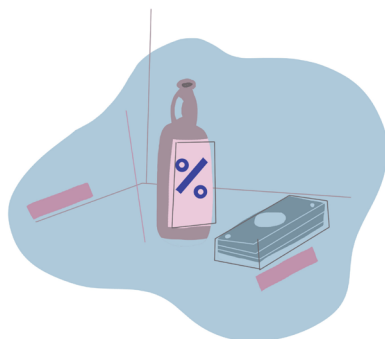
Przykłady – osoba ubezważnowolniona całkowicie **nie może**:

- dokonywać większych zakupów (np. samochodu, sprzętu elektronicznego, mieszkania);
- sporządzić lub odwołać testamentu;
- rozporządzać nieruchomościami (np. przekazać własność mieszkania, kupić mieszkania);
- zaciągnąć kredytu;
- zawrzeć małżeństwa ani wystąpić z pozwem o rozwód.

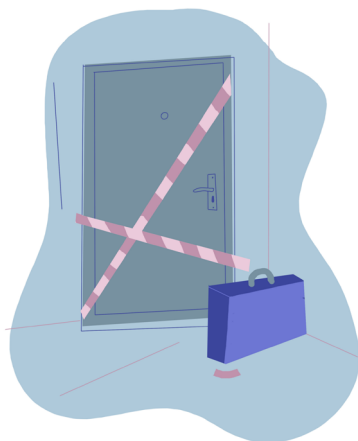
Osoba ubezważnowolniona całkowicie **może** zawrzeć umowę należąca do powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego – czyli np. zrobić sobie drobne zakupy

Ubezważnowolnienie orzeka się dla osób, które z powodu **choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego** albo innego rodzaju **zaburzeń psychicznych**, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie są w stanie kierować swym postępowaniem.

Przykład od pani Wandy: Mąż mojej sąsiadki, pani Krysi, jest alkoholiczkiem. Zdarza mu się w okresach picia brać kredyty chwilówki, gdy brakuje mu pieniędzy na alkohol. Pani Krysia boi się, że ta sytuacja sprawi, że będzie musiała spłacać długi męża – a próby namówienia go na leczenie nie przynoszą skutku.

Przykład od pani Kasi: Pani Kasia ze sklepu mieszka ze swoim starszym tatą. Jej tata ma silną demencję oraz jest chory na zbieractwo – przynosi do domu różne rzeczy ze śmietnika, a rodzinie coraz trudniej jest się zmieścić. Jednocześnie, próby przekonania go do leczenia kończą się awanturami i groźbą wyrzucenia pani Kasi i jej męża oraz dzieci z domu – mieszkanie jest formalnie własnością taty. Pani Kasia boi się, że straci dach nad głową.

Ubezważnowolnienie częściowe

Oprócz ubezważnowolnienia całkowitego jest też **ubezważnowolnienie częściowe**. Również w tym przypadku ubezważnowolnienie może zająć z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii – ale sytuacja nie jest tak poważna, żeby uciekać się do ubezważnowolnienia całkowitego. Przy ubezważnowolnieniu częściowym osoba może dokonywać czynności prawnych, ale potrzebuje do tego **zgody lub potwierdzenia przez wyznaczonego przez sąd przedstawiciela ustawowego**.

Jak wygląda procedura ubezwłasnowolnienia?

1. Wniosek do sądu okręgowego (wydział cywilny)

Wniosek może złożyć: krewny w linii prostej (rodzeństwo, dzieci, wnuki), małżonek, przedstawiciel ustawowy, prokurator / Rzecznik Praw Obywatelskich.

Przykład: Konkubina osoby nie może złożyć wniosku o jej ubezwłasnowolnienie – ale może zwrócić się do prokuratora albo RPO z prośbą o wszczęcie takiego postępowania.

2. Sprawa przed sądem okręgowym (sądem opiekuńczym)

Składający wniosek musi udowodnić, że osoba, która ma zostać ubezwłasnowolniona, nie jest w stanie kierować swoim postępowaniem – oraz że wynika to z choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego lub innych zaburzeń psychicznych.

Przykładowe dowody: dokumentacja lekarska, dokumentacja leczenia odwykowego, zapisy z izb wytrzeźwień, zeznania świadków.

Osoba, która ma zostać ubezwłasnowolniona ma prawo do obrony i przedstawiania swoich dowodów (dokumentów, świadków). Ma też prawo złożyć wniosek o wyznaczenie pełnomocnika (adwokata lub radcy prawnego) z urzędu – co więcej, nawet bez wniosku sąd może z własnej inicjatywy wyznaczyć pełnomocnika, jeżeli osoba ta ze względu na stan zdrowia psychicznego nie jest zdolna do złożenia wniosku.

3. Postanowienie sądu opiekuńczego:

- Oddalenie wniosku o ubezwłasnowolnienie – nic się nie dzieje.
- Uwzględnienie wniosku i orzeczenie ubezwłasnowolnienia. Sąd wyznacza **przedstawiciela ustawowego (opiekuna)**, który od tej pory dokonuje w imieniu osoby ubezwłasnowolnionej czynności prawnych.

4. Prawo do odwołania

5. Uchylenie

W każdej chwili istnieje możliwość złożenia wniosku o uchylenie ubezpieczenia lub zmianę ubezpieczenia z całkowitego na częściowe. Dzieje się tak, jeśli **podstawa ubezpieczenia ustaje** (np. osoba chora podjęła leczenie).

(miejscowość, data).....

Sąd Okręgowy

(wg miejsca zamieszkania uczestnika – osoby, która ma być ubezpieczona)

Wnioskodawca:

(osoba składająca wniosek – imię, nazwisko, adres, nr PESEL)

Uczestnik:

(osoba, która ma być ubezpieczona – imię, nazwisko, adres, nr PESEL)

WNIOSEK o ubezpieczenie

Wnoszę o ubezpieczenie całkowite/częściowe uczestnika (imię i nazwisko), ur. (data urodzenia), z powodu (podać ogólnie powód – np. choroba psychiczna, niepełnosprawność intelektualna, zaburzenie psychiczne).

Dla uczestnika jestem (siostrą / bratem / dzieckiem / matką / ojcem / żoną / mężem / przedstawicielem ustawowym).

Dodatkowo, wnoszę o przesłuchanie w charakterze świadka (imię, nazwisko, adres).

wniosek o ubezpieczenie – wzór

UZASADNIENIE

Tutaj należy opisać sytuację będącą powodem złożenia wniosku o ubezwłasnowolnienie – np. jeśli powodem ubezwłasnowolnienia ma być choroba psychiczna, to opisujemy rozwój tej choroby, jej początki, oraz to, w jaki sposób choroba przekłada się na życie codzienne osoby i jej rodziny. Warto wspomnieć o tym, jakie są perspektywy leczenia osoby, która ma być ubezwłasnowolniona – i jaki jest jej stosunek do leczenia.

W uzasadnieniu należy opisać to, w jaki sposób choroba (np. choroba alkoholowa, demencja) zagraża osobie oraz jej rodzinie – np. że w jej wyniku osoba dokonuje lekkomyślnych wydatków na dużą skalę, zaciąga zobowiązania finansowe itp.

Jeśli piszemy o czymś we wniosku, to powinniśmy umieć przedstawić na to dowody. Dowody mogą być bardzo różne. Na przykład: dowodem na chorobę może być zaświadczenie lekarskie, wypis ze szpitala; dowodem na lekkomyślne wydatki – rachunki, umowa kredytu, nakazy zapłaty. Dowody musimy załączyć.

Przykładowe uzasadnienie:

Uczestnik postępowania Tadeusz Nowak jest moim mężem. Małżeństwo zawarliśmy 11 sierpnia 1973 roku.

dowód: akt ślubu z dnia 11 sierpnia 1973 r.

Od kilku lat mój mąż jest uzależniony od alkoholu. Zaczęło się niewinnie, od picia kilku piw, albo kieliszka wódki wieczorem, ale z czasem mąż zaczął pić coraz więcej. Obecnie uczestnik pije alkohol codziennie. Jego picie często towarzyszą wielogodzinne awantury i wyzywanie mnie. Kilka razy przyjeżdżała do nas nawet policja wzywana przez sąsiadów i przeze mnie. Uczestnik nie włącza się w utrzymywanie domu, cały ciężar obowiązków domowych spoczywa na mnie.

dowód: notatki z interwencji policji z dnia 13 lutego 2016 r., 16 marca 2019 r., 23 kwietnia 2019 r., 30 sierpnia 2020 r.; zeznania świadka Alicji Nowak (córka); zeznania Katarzyny i Michała Drozdów (sąsiedzi).

Kilka lat temu mój mąż trafił do szpitala, ponieważ pod wpływem alkoholu złamał nogę. Ta sytuacja i moje namowy sprawiły, że mąż spróbował leczenia z nałogu. W 2016 roku po raz pierwszy wszyto mu esperal, ale jego przerwa w picu trwała tylko 3 miesiące, następnie wrócił do nałogu.

dowód: wypis ze szpitala z dnia 26 marca 2016 r.; zaświadczenie lekarskie z 1 kwietnia 2016 r.; wypisy z izby wytrzeźwień z dnia 18 marca 2019 r. i 16 kwietnia 2020 r.

Obecnie mąż kategorycznie odmawia leczenia – mówi, że nie jest chory, a jego zachowania są całkowicie normalne. Insynuuje, że to ja jestem chora psychicznie.

dowód: zeznania Alicji Nowak (córki); nagrania z dnia 6 sierpnia 2021 r. i 19 września 2021 r.

Mój mąż pod wpływem alkoholu dokonuje lekkomyślnych wydatków – całość swojej renty przeznaczają na alkohol dla siebie i swoich kolegów. Dom utrzymuję w całości ja z mojej emerytury, czasem z pomocą drobnych pożyczek od dzieci i najbliższej rodziny. Niestety, mąż nie tylko wydaje całość swojej renty, ale też zaciąga mikropożyczki („chwilówki”) bez mojej wiedzy i zgody. Zaczęło się od tego, że znalazłam w kuchni umowę pożyczki na 5 000 złotych. Niedługo później do domu zaczęły przychodzić kolejne nakazy zapłaty skierowane do mojego męża.

dowód: zeznania Alicji Nowak (córki), Bożeny Kaczor i Roberta Podlewskiego; umowa pożyczki z dnia 2 lutego 2020 r., nakazy zapłaty z dnia 12 grudnia 2020 r., 16 marca 2021 r., 13 kwietnia 2021 r. i 8 lipca 2021 r.

Wyżej wymienione okoliczności budzą moją uzasadnioną obawę o sytuację ekonomiczną moją i mojej rodziny. Boję się, że mój mąż nie jest w stanie kontrolować swoich wydatków i z powodu uzależnienia wkrótce obciąży rodzinę długami, których nie będę w stanie spłacić.

Z uwagi na powyższe, wnoszę o ubezwłasnowolnienie uczestnika.

wniosek o ubezwłasnowolnienie – wzór – cd.

(miejsowość, data).....

Sąd Okręgowy

Wnioskodawca:

(imię i nazwisko)

Uczestnik:

(imię i nazwisko)

Sygn. akt:

WNIOSEK o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu

W sprawie o ubezwłasnowolnienie mnie, prowadzonej z wniosku, wnoszę o wyznaczenie dla mnie pełnomocnika z urzędu. Jestem w trudnej sytuacji materialnej i nie stać mnie na opłacenie usług prawnika.

UZASADNIENIE

Uzasadnienie powinno zawierać dwie części:

1. W pierwszej opisujemy swoją sytuację materialną i tłumaczymy, dlaczego nie stać nas na zapłatę za usługi prawnika. Przedstawiamy przy tym dowody – np. zaświadczenie o wysokości emerytury, dowody ponoszonych wydatków, rachunki itp.
2. W drugiej tłumaczymy, dlaczego nie jesteśmy w stanie reprezentować się samodzielnie. Uzasadnieniem tego jest najczęściej brak wiedzy prawniczej oraz duży poziom stresu, z jakim wiąże się dla nas sprawa – a stres utrudnia podejmowanie racjonalnych decyzji, poszukiwanie informacji, itp.

wniosek o pełnomocnika z urzędu – wzór

(miejscowość, data).....

Sąd Okręgowy

(wg miejsca zamieszkania wnioskodawcy)

Wnioskodawca:

(osoba składająca wniosek, osoba
ubezwłasnowolniona – imię, nazwisko,
adres, nr PESEL)

WNIOSEK o uchylenie ubezwłasnowolnienia

Wnoszę o uchylenie ubezwłasnowolnienia całkowitego/częściowego,
które zostało orzeczone wobec mnie postanowieniem Sądu Okręgo-
wego z dnia (sygn.).

Dodatkowo, wnoszę o przesłuchanie w charakterze świadka
..... (imię, nazwisko, adres).

UZASADNIENIE

W uzasadnieniu należy opisać to, w jaki sposób ustąpiła przyczyna
ubezwłasnowolnienia – np. choroba została wyleczona – oraz przed-
stawić na to dowody.

wniosek o uchylenie
ubezwłasnowolnienia – wzór

Przykładowe uzasadnienie:

Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z dnia 29 lutego 2019 r. w postępowaniu sygn. akt. II Ns 1234/18 orzekł wobec mnie ubezwłasnowolnienie częściowe, z uwagi na chorobę alkoholową.

dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 29 lutego 2019 r.

Od tamtego momentu podjąłem leczenie – w 2020 roku odbyłem dwumiesięczną terapię odwykową i od tego czasu nie piję alkoholu. Kontynuuję pracę z psychologiem w ramach terapii uzależnień. Przedstawiam opinię psychologiczną, z której wynika, że mój stan poprawił się, a leczenie przynosi pozytywne skutki.

dowód: zaświadczenie z poradni leczenia uzależnień; opinia psychologiczna z dnia 6 września 2021 r.

Dzięki leczeniu zacząłem kontrolować moje wydatki – moją rentę obecnie otrzymuje moja żona i przeznacza ją na utrzymanie domu oraz na spłatę zaciągniętych przeze mnie zobowiązań. Moje relacje z żoną uległy znacznej poprawie. Od momentu wydania decyzji o ubezwłasnowolnieniu w naszym domu nie zdarzyła się już awantura oraz nie interweniowała policja.

dowód: zeznania świadka Anny Nowak (żony) i Alicji Nowak (córci); wypis z Krajowego Rejestru Długów.

Z uwagi na powyższe, wnoszę o uchylene ubezwłasnowolnienia.

SAD

Kolejny punkt na mapie miasta to sąd

Często uważamy, że to miejsce wyłącznie dla przestępców i... prawników, a nie dla nas. A jednak tak nie jest. Spraw do polskich sądów corocznie wpływa kilkanaście milionów. Można założyć, że co trzeci Polak ma sprawę w sądzie.

Sąsiadka: Pani Wando, przyszło do mnie coś z sądu. Mam w skrzynce awizo. Nie chcę tego odbierać.

Wanda: Sąsiadko, to zły pomysł. Korespondencję z sądu trzeba odbierać.

S: Ale ja z sądami nie chcę mieć nic wspólnego, tam przestępcy chodzą.

W: Nawet nieodebrana przesyłka z sądu, zgodnie z prawem, może być uznana za prawidłowo doręczoną...

S: Co też pani opowiada!

W: Owszem. Proszę się wybrać na pocztę.

Pisma z sądu

Niezależnie od tego, jaką mamy rolę w procesie przed sądem (czy jesteśmy oskarżonym(-ną), świadkiem, powodem/powódką czy pozwanym(-ną), korespondencję z sądu należy odbierać. Sądy wciąż posługują się papierem – na papierze drukowane są wezwania, zawiadomienia i doręczane przez sąd orzeczenia.

DLATEGO PRZESYŁKI Z SĄDU TRZEBA ODBIERAĆ!

Pismo, które otrzymuję z sądu z reguły dotyczy trzech rzeczy:

Sygn. akt I C 324/21

Sąd Rejonowy w Biłgoraju
wzywa Panią jako powódkę
do złożenia trzech podpisanych odpisów pozwu z 23 lutego 2021 r.
w terminie 7 dni, **pod rygorem zwrotu pozwu.**

(pismo nie wymaga podpisu)

wezwanie – przykład

- co mam zrobić (czego sąd ode mnie chce) – np. złożyć odpis pisma, opłacić pismo, załączyć dowody – **w naszym przykładzie złożyć trzy podpisane odpisy pozwu;**
- ile mam czasu (w jakim terminie), czyli na kiedy – tu jest podany czas do dokonania czynności. Żeby złożyć pismo w terminie, trzeba to zrobić w placówce operatora pocztowego lub biurze podawczym sądu – **w naszym przykładzie jest na to 7 dni;**
- pod jakim rygorem (co się stanie, jeśli nie spełnię tego żądania) – rygor zwrotu, odrzucenia, pominięcia, zawieszenia – **w naszym przykładzie przewodniczący może zarządzić zwrot pozwu, a wtedy pozew nie wywoła żadnych skutków.**

Długa droga do sprawiedliwości.

Często słyszymy, że sprawy w sądach trwają bardzo długo, za długo... Dlaczego?

1. wniesienie pisma inicjującego postępowanie
– **pozew lub akt oskarżenia** (pismo, od którego zaczyna się sprawa cywilna lub karna)

4. doręczenie pism (poczta doręcza nam wezwania i zawiadomienia z sądu)

5. **rozprawa** (posiedzenie sądu dla rozpoznania sprawy, najważniejszy moment)

8. postępowanie przed sądem drugiej instancji

9. wyrok prawomocny

równolegle może wystąpić postępowanie incydentalne

2. badanie formalne

(czas dla sądu na sprawdzenie, czy w takim piśmie wszystko jest OK)

3. wyznaczenie terminu

(„zaproszenie” na pierwszą rozprawę)

6. orzeczenie kończące w pierwszej instancji

(wyrok lub postanowienie rozstrzygające naszą sprawę)

7. odwołanie - apelacja

(gdy jedna - lub obie strony są niezadowolone z wyroku i chcą jego kontroli przez sąd drugiej instancji)

10. ewentualne nadzwyczajne środki zaskarżenia

(np. zwolnienie od kosztów, zażalenie)

11. wykonanie wyroku

- moment, w którym wyrok można wprowadzić w życie

Gdy już jesteśmy w sądzie

ważne są takie pojęcia:

- **Obecność** – zasadniczo może być obowiązkowa. Trzeba zawsze dokładnie przeczytać wezwanie, ustalić, czy nasze stawiennictwo jest konieczne. Jeśli otrzymaliśmy wezwanie, musimy się stawić w sądzie.
- **Sygnatura akt** – jest tym, czym dla obywatela numer PESEL, a dla pojazdu numer rejestracyjny. W korespondencji z sądem należy ją podawać. Ułatwia prawidłowe umieszczenie naszych pism.
- **Usprawiedliwienie nieobecności** – nieobecność na rozprawie powinna być usprawiedliwiona. Usprawiedliwienie niestawiennictwa z powodu choroby wymaga przedstawienia zaświadczenia wystawionego przez **lekarza sądowego**. Lista lekarzy sądowych uprawnionych do wystawiania zaświadczeń znajduje się na tablicy informacyjnej sądu lub na stronie internetowej. Pismo należy przesłać wcześniej, przed terminem rozprawy, można je nadać także faksem, bądź mailem na adresy wskazane na wezwaniu/zawiadomieniu.
- **Wsparcie** – coś, czego sąd nie zapewnia. Rekomendujemy, żeby do sądu nie chodzić samemu. Zabierz ze sobą kogoś z rodziny lub sąsiadkę. Nie chodzi o to, żeby Cię reprezentowali (od tego są prawnicy), ale o ułatwienie tego przeżycia, jakim jest obecność w sądzie. Osoba towarzysząca to według prawa „osoba godna zaufania”
- **Jawność** – rozprawy odbywają się jawnie. To oznacza, że może na nie wejść publiczność, a publiczność to „wsparcie”.

Przed rozprawą:

- sprawdź, jak dotrzeć do sądu na czas (a najlepiej 15 minut przed czasem);
- ustal, w jakiej sali rozpraw będzie się odbywało posiedzenie;
- jeśli masz problemy z poruszaniem się, sprawdź na stronie WWW sądu lub telefonicznie, jakie udogodnienia sąd oferuje osobom z ograniczeniami w poruszaniu;
- przypomnij sobie, o co może chodzić w sprawie. Sąd nie pozwoli Ci korzystać z notatek, ale świadek ma zeznawać właśnie o tym, czego był... świadkiem. Warto być przygotowanym do rozprawy;
- zabierz ze sobą wezwanie/zawiadomienie oraz dokument potwierdzający tożsamość (dowód osobisty lub paszport).

Wizyta w sądzie jest zawsze stresującym przeżyciem,

dlatego zadбай o swój maksymalny komfort – w sądzie na pewno warto mieć ze sobą:

- ✓ wodę lub inny napój;
- ✓ okulary do czytania, jeśli sędzia zechce nam coś pokazać w aktach;
- ✓ aparat słuchowy (z naładowaną baterią), jeśli go używamy;
- ✓ leki – te, które regularnie zażywasz (rozprawa może się przedłużyć), ewentualnie te, które stanowią „zestaw awaryjny”, np. na obniżenie ciśnienia krwi, gdy się zestresujesz;
- ✓ chusteczki higieniczne;
- ✓ jakąś przekąskę – np. batonik, cukierek, owoc.

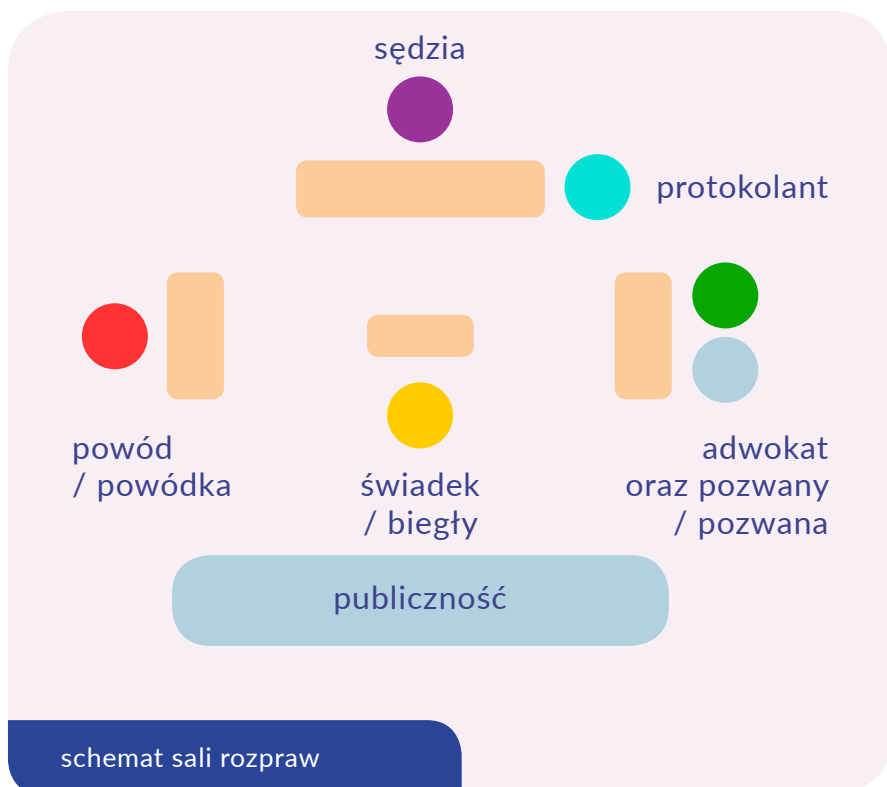
W trakcie rozprawy:

Podczas rozprawy słuchamy sędziego. Sędzia, który przewodniczy rozprawie, ma na sali pełną władzę. Zwracamy się do sędziego „wysoki sędzie” lub „proszę sądu”, a kiedy sąd się do nas zwraca, powinniśmy wstać. Podobnie odpowiadając na pytania. Jeśli pytania zadają nam pełnomocnicy stron (advokat czy radca prawny) albo prokurator, odpowiadamy na ich pytania w stronę sędziego.

Jeśli nie słyszymy, nie rozumiemy pytania – możemy poprosić o jego powtórzenie, możemy też – za zgodą sądu - podejść do stołu ze swojego miejsca.

Jeśli nasz stan zdrowia na to nie pozwala, możemy poprosić sąd o możliwość zeznawania na siedząco.

Jeśli poczujemy się słabo, źle – możemy poprosić sąd o chwilę przerwy. Nie wolno nam samemu, bez zezwolenia sądu, opuszczać sali rozpraw.

Po rozprawie:

Jeśli jesteś świadkiem, możesz domagać się zwrotu kosztów stawiennictwa na rozprawie. W tym celu musisz złożyć wniosek o zwrot kosztów dojazdu i/lub utraconego zarobku.

(moje miasto), dnia

.....

(imię i nazwisko)

.....

(adres do korespondencji)

Sąd Rejonowy/Okręgowy w

Wydział

Wniosek o zwrot kosztów podróży

W związku z wezwaniem do Sądu Okręgowego w Szczecinie w charakterze świadka i złożeniem zeznań w dniu w sprawie (sygnatura akt sprawy)

żądam zwrotu kosztów podróży w wysokości:

1) trasa przejazdu

2) środek lokomocji

data i godzina wyjazdu

Przyznana należność wnoszę o przekazanie:

– przekazem pocztowym na adres

– przelewem bankowym na następujący numer rachunku bankowego

.....

.....

(czytelny podpis)

Załączniki:

1.

2.

wniosek o zwrot kosztów świadka – wzór

Jeśli jesteśmy stroną postępowania powinniśmy wiedzieć, że:

Sąd z reguły nie przysyła orzeczeń, które zostały ogłoszone na rozprawie. Aby otrzymać orzeczenie, musimy złożyć wniosek: **MAMY NA TO 7 DNI OD OGŁOSZENIA WYROKU!** Podobnie jest z uzasadnieniem wyroku. W postępowaniu cywilnym za sporządzenie uzasadnienia musimy jeszcze uiścić opłatę. Wynosi ona 100 złotych.

PAMIĘTAJ: ZŁOŻENIE WNIOSKU O UZASADNIENIE JEST KONIECZNE, ABY MOŻNA BYŁO SIĘ OD WYROKU ODWOŁAĆ!

Uzasadnienie wyroku to sądowe wytłumaczenie podstaw rozstrzygnięcia. Argumentacja, jaką sąd posłużył się, żeby podjąć swoją decyzję.

Uzasadnienie wyroku z reguły składa się z trzech części:

1. Część historyczna – tutaj sąd opisuje, jakie były żądania stron. Co było napisane w pozwie, co w odpowiedzi na pozew i jakie były stanowiska stron – **JAKIE BYŁY STANOWISKA STRON?**
2. Stan faktyczny – sąd opisuje tutaj, co ustalił w postępowaniu. Tutaj znajdziesz ocenę dowodów i ustalenie, co się wydarzyło (przebieg wypadku, zapłata należności itp.) – **CO SIĘ MIĘDZY NIMI ZDARZYŁO?**
3. Część „zważeniową” – tutaj sąd podaje argumentację merytoryczną i opisuje podstawę prawną wyroku – **DLACZEGO TAKA JEST DECYZJA SĄDU?**

<p>Dane osoby składającej wniosek</p> <p>..... (imię i nazwisko)</p> <p>..... (adres do korespondencji)</p> <p>..... (kod pocztowy, miejscowość)</p>	<p>(miejsce na pieczęć wplywu Sądu)</p>
--	--

Sąd Okręgowy/Rejonowy w
Wydział
SYGNATURA AKT

**Wniosek o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie
wyroku/postanowienia* wraz z uzasadnieniem**

Wnoszę o:

- 1) sporządzenie uzasadnienia postanowienia/wyroku* z dnia
.....
w sprawie o sygnaturze akt

 - w całości*
 - w części dotyczącej *

- (należy wskazać zakres zaskarżenia wyroku/postanowienia);
- 2) doręczenie odpisu postanowienia/wyroku* z uzasadnieniem.

.....
(czytelny podpis)

* niepotrzebne skreślić

wniosek o uzasadnienie wyroku – wzór

Doręczono wyrok – i co teraz?

Co zrobić, jeśli dostaniesz wyrok zaoczny, nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym lub w nakazowym? Co zrobić, jeśli wynika z niego obowiązek zapłaty jakiejś należności?

1. Nie panikuj!
2. Zapisz, kiedy ten dokument został doręczony. To bardzo ważna data, od niej zaczynają biec terminy do ewentualnego odwołania się od tego orzeczenia.
3. Przeczytaj uważnie treść orzeczenia. Zastanów się, czy jest słuszne, czy też uważasz je za niesprawiedliwe.
4. Jeśli zgadzasz się z treścią orzeczenia, spróbuj porozumieć się z powodem/wierzycielem (osoba, która wniosła to żądanie) i ustalić korzystne warunki wykonania tego orzeczenia.
5. Jeśli się nie zgadzasz z wyrokiem, uważasz go za niesłuszny w całości lub w części, masz prawo od takiego orzeczenia się odwołać.

Terminy do wniesienia środków zaskarżenia w polskim postępowaniu cywilnym:

Wyrok	Apelacja – 14 dni
Wyrok zaoczny	Sprzeciw – pozwany 14 dni, apelacja – powód 14 dni
Nakaz zapłaty (post. nakazowe)	Zarzuty (pozwany) 14 dni
Nakaz zapłaty (post. upominawcze)	Sprzeciw 14 dni (pozwany)
Postanowienia wymienione w ustawie (post. procesowe)	Zażalenie 7 dni
Postanowienia co do istoty sprawy (post. nieprocesowe)	Apelacja 14 dni
Postanowienia nierozstrzyga- jące spraw co do istoty (post. nieprocesowe)	Zażalenie 7 dni
Postanowienia wydane przez referendarza sądowego	Skarga na orzeczenie referendarza 7 dni

Wideokonferencje

Od 2020 roku część rozpraw przed polskimi sądami toczy się w trybie zdalnym, bez fizycznej obecności w budynku sądu.

Strona, która nie ma dostępu do internetu lub nie czuje się sprawnie w technologii, może złożyć wniosek o rozprawę w sądzie.

ZESTAW DOBRYCH PRAKTYK UCZESTNIKA WIDEOKONFERENCJI¹

- 1.** Najlepiej, aby uczestnicy wideokonferencji wyposażeni byli w słuchawki z mikrofonem.
- 2.** W przypadku osób początkujących warto przetestować połączenie w pokoju testowym przy wykorzystaniu „Instrukcji instalacji i testowego połączenia programu Scopia”.
- 3.** Podczas rozprawy zdalnej uczestnicy powinni mieć wyciszone mikrofony, żeby nie generować niepotrzebnych szumów pochodzących z otoczenia. Mikrofon powinien być włączony tylko na czas udzielenia wypowiedzi. Urządzenie wycisza się z poziomu wideokonferencji poprzez kliknięcie w ikonę koło nazwy swojego uczestnika. Gdy ikona mikrofonu jest przekreślona, uczestnik ma wyłączony mikrofon. Powtórne kliknięcie w ikonę uaktywnia mikrofon.
- 4.** Moderator spotkania może wyłączyć mikrofony wszystkim uczestnikom i udzielać głosu tylko wskazanym osobom. Można też udzielić głosu w danym momencie wideokonferencji np. kiedy rozpoczyna się panel dyskusyjny.

¹ https://www.olsztyn.so.gov.pl/images/stories/sad/Oddzial_Administracyjny/wideokonferencje/Zestaw_dobrych_praktyk_uczestnika_w_rozprawach_on_line.pdf

Gdzie szukać pomocy? I ile to kosztuje?

POMOC PRAWNA ZA DARMO:

Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej – sprawdź w internecie:

www.np.ms.gov.pl

W gminach funkcjonują **punkty darmowej pomocy prawnej**, z której mogą korzystać mieszkańcy, na zasadach określonych w ustawie. Taka pomoc przysługuje:

- osobom, które nie mogą ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej;
- osobom, które ukończyły 65. rok życia;
- pracodawcom, którzy nie zatrudniali pracownika w ciągu ostatniego roku;
- ponadto w punktach pomocy prawnej można też podjąć próbę mediacji.

Studenckie poradnie prawne:

W miastach będących siedzibami wydziałów prawa uniwersytetów (publicznych i niepublicznych) funkcjonują tzw. studenckie poradnie prawne. W poradniach wyróżniają się studenci pod kierownictwem opiekunów (pracowników naukowych lub praktyków) zajmują się pomocą prawną.

Od 2020 roku spora część poradni przyjmuje także klientów online, dlatego ich działalność można uznać za ogólnopolską.

Są też organizacje, udzielające pomocy prawnej, np.:

www.cpk.org.pl/pomoc/pomoc-prawna

www.academiaiuris.pl

Po pomoc prawną można też – odpłatnie – zgłosić się do kancelarii adwokackiej lub radcy prawnego.

Pamiętaj, aby sprawdzić, czy dana osoba jest radcą prawnym/adwokatem.

Najłatwiej zrobisz to w internecie:

www.rejestradcow.pl

www.rejestradwokatow.pl

Pamiętaj! Osoba znajdująca się w tym rejestrze to wykwalifikowany prawnik, który może reprezentować swoich mocodawców przed sądem.

Sądu nie trzeba się bać.

Wiedząc więcej, będziesz czuć się bezpieczniej. Powodzenia!

Kim jesteśmy?

Instytut Prawa i Społeczeństwa INPRIS to prawniczy think-tank, założony w 2009 r. Zajmujemy się w naszej pracy monitoringiem stanowienia prawa, wymiarem sprawiedliwości oraz szeroko pojętą edukacją prawną. Naszą misją jest przede wszystkim wykorzystanie nauki i informacji jako praktycznych narzędzi postępu społecznego i reform. Przede wszystkim chcemy przyczynić się do wzrostu świadomości prawnej polskiego społeczeństwa. Więcej informacji o nas można znaleźć na stronie inpris.pl oraz w naszych mediach społecznościowych.

Jak pracowaliśmy nad publikacją?

Praca nad opracowaniem “Bezpieczni seniorzy - w sądzie i w domu” zajęła nam pół roku. Zaczęliśmy od analizy istniejących materiałów oraz porad ekspertów zajmujących się stale pomocą prawną udzielaną seniorom. Prace te pozwoliły nam na ustalenie trzech kluczowych obszarów, o których traktuje nasz poradnik: Dom (zagadnienia związane z dziedziczeniem, przemocą domową i ubezwłasnowolnieniem), Sklep (szeroko pojęta tematyka konsumencka) oraz Sąd (dostęp do wymiaru sprawiedliwości). Na każdym etapie prac towarzyszyli nam adresaci opracowania - seniorzy. Dzięki ich informacjom, komentarzom i recenzjom materiał zyskał wymiar praktyczny i bliski życiu.

Podziękowania

Przede wszystkim dziękujemy Seniorkom i Seniorom, którzy wspierali nas wskazując na najważniejsze problemy w życiu seniorów oraz konsultując przygotowane opracowanie. To dzięki Wam i dla Was powstało!

Za konsultację merytoryczną naszego opracowania odpowiada pani Magdalena Zgłobica (aplikantka adwokacka), której chcemy serdecznie podziękować. Nasze podziękowania kierujemy także do wszystkich ekspertów i ekspertek z organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych, którzy poświęcili swój czas dzieląc się z nami swoją wiedzą i wskazówkami.

Warszawa | 2021